

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 142/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Branislavom Grancom, Kováčska 28, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 175/2010 a jeho uznesením z 18. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. marca 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom

pod sp. zn. 4 C 175/2010 a jeho uznesením z 18. januára 2017 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka, ktorá v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 175/2010 vystupovala ako žalobkyňa, podala 9. novembra 2016 na okresnom súde dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 18 Co 239/2015-577 z 20. júla 2016. Okresný súd ju vyzval na úhradu súdneho poplatku v sume 199 €. Sťažovateľka následne požiadala o oslobodenie od súdneho poplatku a svoju žiadosť odôvodnila *„nepriaznivými majetkovými pomermi a jediným príjmom, ktorým je starobný a vdovský dôchodok v sume 362 eur mesačne, keďže súdny poplatok vo výške 199 eur predstavuje viac ako polovicu jej mesačného príjmu“*. Okresnému súdu 16. decembra 2016 odoslala *„tlačivo pre dokladovanie pomerov strany konania a výpis z účtu za mesiac 8/2016“*.

3. Okresný súd namietaným uznesením č. k. 4 C 175/2010-614 z 18. januára 2017 rozhodol tak, že sťažovateľke nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

4. Podľa názoru sťažovateľky sa okresný súd *„dopustil interpretačného excesu ustanovenia § 254 ods. 1 CSP, čl. 6 ods. 1 CSP a absolútneho interpretačného excesu ustanovenia § 66 Zákona o rodine“*. Rozhodnutie okresného súdu preto považuje za *„svojvoľné a nepreskúmateľné“*. Poukazuje na skutočnosť, že je starobnou dôchodkyňou poberajúcou dôchodok v sume 362 €, nevlastniacou žiaden nehnuteľný majetok alebo iný majetok vyššej hodnoty. Na základe rozhodnutia okresného súdu by jej na zabezpečenie životných potrieb ostala suma 163 €, čo je podľa jej názoru *„arbitrárne a nespravodlivé“*.

5. Sťažovateľka poukázala na znenie § 254 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), z ktorého nevyplýva podmienenie oslobodenia od súdneho poplatku *„ani životným minimom, ani hmotnou núdzou“*, ako to v jej prípade urobil okresný súd. Podľa jej názoru okresný súd tým, že svoje rozhodnutie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov založil na závere o tom, že sťažovateľka nie je v hmotnej núdzi, v podstate vyžadoval od nej splnenie neexistujúcej podmienky nad rámec zákona.

6. Sťažovateľka tiež považuje za „*arbitrárne a hrubo porušujúce jej právo na súdnu ochranu*“ to, že okresný súd nepriznanie oslobodenia od súdneho poplatku odôvodnil aj poukázaním na jej právne zastúpenie advokátom, z čoho zároveň vyvodil, že za toto právne zastúpenie sťažovateľka aj platí.

7. Napokon sťažovateľka namieta skutočnosť, že okresný súd pri odôvodnení nepriznania oslobodenia od súdneho poplatku poukázal na starostlivosť, ktorá jej má byť poskytovaná zo strany rodinných príslušníkov. Podľa nej prostriedky na jej bankový účet vkladá jedine jej dcéra „*s tým, že jej zo zákona o rodine vyplýva povinnosť len primeranej výživy, čím mal zákonodarca na mysli zabezpečenie len základných životných potrieb a nie platenie súdnych poplatkov*“. Výdavok na súdny poplatok vo výške viac ako polovice mesačného príjmu je pre ňu neprimeranou záťažou a ohrozuje uspokojovanie jej základných životných potrieb. Sťažovateľka len vďaka finančným prostriedkom od dcéry dokáže zabezpečovať svoje „*základné životné potreby, lieky na srdce a množstvo podporných vitamínových preparátov, vrátane úhrad za 8 hodinovú opatrovateľskú službu a zdravotnú pedikúru nevyhnutnú kvôli zarastaniu nechtov*“.

8. Na základe týchto skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Práva sťažovateľky

- na súdnu ochranu zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR,

- na spravodlivé súdne konanie vrátane práva na prístup k súdu zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, boli postupom Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 4C 175/2010 a jeho uznesením zo dňa 18.01.2017 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Okresného súdu Svidník sp. zn. 4C 175/2010-614 zo dňa 18.01.2017 a vracia vec Okresnému súdu Svidník na ďalšie konanie.

Okresný súd Svidník je povinný nahradiť sťažovateľke všetky trovy tohto konania.“

9. Podaním doručeným ústavnému súdu 10. apríla 2017 sťažovateľka oznámila zmenu právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a doručila ústavnému súdu

splnomocnenie udelené advokátovi Mgr. Branislavovi Grancovi 31. marca 2017, ako aj dohodu o ukončení zastupovania uzatvorenú s pôvodnou právnou zástupkyňou Mgr. Marcelou Grancovou z rovnakého dňa.

II.

10. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

12. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

13. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05, I. ÚS 264/2011). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

16. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť uznesením č. k. 4 C 175/2010-614 z 18. januára 2017, ktorým okresný súd rozhodol o nepriznaní oslobodenia sťažovateľky od súdnych poplatkov.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

18. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom

právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

19. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania, resp. strane sporu sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

20. Právo na súdnu ochranu však nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy), akými sú napr. spôsobilosť byť účastníkom konania, povinnosť právneho zastúpenia v niektorých prípadoch, zákonom ustanovené náležitosti návrhu na začatie konania, zákonné lehoty a taktiež zaplatenie súdneho poplatku podľa ustanovení príslušného zákona.

21. Uloženie poplatkovej povinnosti v civilných sporových veciach nemožno samo osebe považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy ani s právom na prístup k súdu chráneným v čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Tolstoy-Miloslavsky proti Spojenému kráľovstvu, 1995, resp. Kreuz proti Poľsku, 2001).

22. Výklad a aplikácia ustanovení Civilného sporového poriadku, ako aj ustanovení ďalších zákonných predpisov upravujúcich podmienky prístupu k súdnej ochrane zo strany všeobecných súdov však musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu,

ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (obdobne IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 209/05).

23. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd vyhodnotil jej pomery vo vzťahu k možnosti úhrady súdneho poplatku arbitrárne, keďže uplatnil kritériá nemajúce oporu v § 254 CSP, čím zasiahol do jej práv.

24. Podľa § 254 ods. 1 a 2 CSP súd na návrh prizná oslobodenie od súdneho poplatku, ak to odôvodňujú pomery strany. Priznané oslobodenie od súdneho poplatku súd kedykoľvek počas konania odníme, a to i so spätnou účinnosťou, ak sa do právoplatného skončenia konania preukáže, že pomery strany neodôvodňujú alebo neodôvodňovali oslobodenie od súdneho poplatku.

25. Ústavný súd už v minulosti judikoval, že samotné nepriznanie oslobodenia od súdneho poplatku ešte nesignalizuje porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu (II. ÚS 142/04, III. ÚS 344/2012, II. ÚS 134/2015, II. ÚS 361/2015).

26. V tejto súvislosti sa žiada pripomenúť, že ústavný súd nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecného súdu by bola opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle už citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

27. Predmetom ústavnej ochrany sa môže stať rozhodovanie o oslobodení od súdnych poplatkov vtedy, keď jeho výsledok dosahuje intenzitu opodstatňujúcu porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa. Ústavný súd je oprávnený v ojedinelých

prípadoch zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o poplatkovej povinnosti, a to iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu o neoslobodení od povinnosti zaplatiť súdny poplatok došlo vzhľadom na výšku súdneho poplatku, posudzovanú v rámci konkrétnych okolností prípadu a v rámci ekonomických (finančných) možností sťažovateľa zaplatiť tento súdny poplatok a vzhľadom na fázu konania pred všeobecným súdom, k obmedzeniu samotnej podstaty práva sťažovateľa na súdnu ochranu (porovnaj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Jedamski a Jedamska proti Poľsku z 26. 7. 2005, body 60 a 66). Príčinou uvedeného stavu býva najčastejšie úplná rezignácia všeobecného súdu na vyvažovanie verejného a súkromného záujmu, prípadne nedôsledné vyvažovanie (opomenutie podstatnej „premennej“ pri vyvažovaní). Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prichádza do úvahy tiež v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného zdôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom.

28. S ohľadom na dosiaľ uvedené nebolo úlohou ústavného súdu prehodnocovať správnosť právnych záverov okresného súdu týkajúcich sa dôvodov neoslobodenia od súdnych poplatkov, ale preskúmať to, či jeho závery ústavno-právne obstoja v interakcii s ich odôvodnením, v rámci ktorého bol okresný súd povinný zohľadniť a fakticky preskúmať osobné a majetkové pomery sťažovateľky.

29. K dôvodom svojho rozhodnutia okresný súd v namietanom uznesení uviedol:

„Z predloženého tlačiva vyplýva - aby v predmetnej právnej veci jej bolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie, podľa položky 1 nie je podnikateľom (SZČO) ani prejednávaná vec sa netýka podnikateľskej činnosti, podľa bodu 2.4 je poberateľom starobného dôchodku v sume 337,50 eura/mesačne, vdovského dôchodku v sume 24,50 eura/mesačne od 1.1.2016 (poberateľom starobného dôchodku od 54. rokov veku), podľa položky 3 Bytové pomery strany konania - býva na adrese [REDAKOVANÉ], býva v byte vlastníkom ktorého je [REDAKOVANÉ], mesačne výdavky na plyn 14,00 eur/štvrtročne, ročne 56 eur, inkaso 11/2016 - 22,78 eura, platba správa bytu 11/2016 - 103,77 eur, iné - TV 6,64 eura, pevná linka telefón 7,84 eura, podľa hodu 4.3.3 peniaze v banke [REDAKOVANÉ], výška

vkladu aktuálny zostatok 640.12 eura, priemerný zostatok účtu k 15 dňu mesiaca 394 eura (súčasťou toho je rukou napísane, ťažko čitateľne z dôvodu vkladu realizovaného [REDACTED] v októbri 2016 - 400 eur), podľa položky č. 5.2 pôžičky a úvery od iných osôb ako od banky veriteľ [REDACTED], pôžičky - (bez uvedenia sumy), položky 6 výdavky stany konania, bodu 6.2 na lieky cca 40 eur/mesačne, bodu 6.4 iné zdravotná pedikúra, opatrovatel'ka,, bodu 9 sú uvedené platby inkaso za 6/2016 - 34,02 eur. 7/2016 - 20,02 eur. 8/2016 - 20,02 eur, 9/2016 - 34,02 eur, 10/2016 - 2,32 eur, 11/2016 - 22, 78 eur. ďalej v mesiaci október 2016 dcéra [REDACTED] realizovala nasledovné vklady na účet 5.10. 2016 - 100,00 eur, 21.10. 2016 - 300.00 eur. Opatrovateľka má mesačne 220,00 - 250,00 eur - celodenná starostlivosť ďalej, že poberá vdovský dôchodok, problémy so zarastaním nechtov z dôvodu vysokého veku, pedikúra, pedikúra je zdravotná nevyhnutnosť a prevencia ako predísť operačnému zákroku, ohľadom pôžičky od dcéry Dr. Šafčákovej presnú sumu nevie, zatiaľ nežiadala o ich vrátenie, tlačivo je žalobkyňou podpísané, k tlačivu je pripojený výpis z účtu - sporožiro senior. Ďalej Zmluva o platení úhrady za sociálnu službu uzavretá medzi Arcidiecéznou charitou Košice, [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], časti 1 vyplýva, že predmetom dohody je úhrada za opatrovateľskú službu poskytovanú [REDACTED] od 1.5. 2016 podľa zákona o sociálnych službách, podľa časti 11. účastník uvedený na druhom mieste tejto zmluvy súhlasí s úhradou za opatrovateľskú službu poskytovanú ADCH Košice, [REDACTED] v sume 1,40 eura/ za každú hodinu opatrovateľskej služby v danom mesiaci. Rozhodnutím sociálnej poisťovne z 3.12. 2015 vyplýva starobný dôchodok 337,50 eur mesačne, vdovský dôchodok 24,50 eur mesačne (spolu 362.00 eur).

6) Podľa vyhľadávania vlastníka nehnuteľnosti [REDACTED] z katastrálneho portálu ([REDACTED]) poskytnutá informácia - žiadny vlastník nebol podľa zadaných údajov nájdený.

7) V konaní o dovolaní sa poplatok platí podľa § 6 ods. 2, položky č. 1 písm. b/ zákona číslo 71/1992 Zb.. o súdnych poplatkoch 199,00 eura (99.50 x 2 = 199,00 eur).

8) Poplatková povinnosť vzniká podaním žaloby, návrhu, odvolania, žaloby na obnovu konania, dovolania, kasačnej sťažnosti alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom žalobca alebo navrhovateľ, odvolateľ, ten, kto podal

žalobu na obnovu konania, dovolateľ a ten, kto podal kasačnú sťažnosť (§ 5 ods. 1, písm. a/ zákona číslo 71/1992 Zb., o súdnych poplatkoch).

9) Poplatok za dovolanie predstavuje sumu 199,00 eura (podľa § 6 ods. 2, položky č. 1 písm. b/ zákona číslo 71/1992 Zb., o súdnych poplatkoch).

10) Súd na návrh prizná oslobodenie od súdneho poplatku, ak to odôvodňujú pomery strany (§ 254 ods. 1 CSP).

11) Za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú podľa íj 3 spoločne, sa považuje suma alebo úhrn súm 198,09 eura, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu, 138.19 eura mesačne, ak ide o ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu,) 90.42 eura mesačne, ak ide 1. o zaopatrené neplnoleté dieťa, 2. o nezaopatrené dieťa.2) (§ 2 písm. a/, b/, c/ zákona číslo 601/2003 Z. z., o životnom minime).

12) Hmotná núdza je stav, keď príjem občana ra fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením (§ 2 zákona číslo 599/2003 Z./, o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov

...

14) Na základe takto zisteného stavu súd rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto uznesenia. Žiadosti žalobkyne na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov za dovolanie nevyhovel, pretože táto nie je osobou v hmotnej núdzi, tento stav súdu nebol preukázaný listinnými dôkazmi, pričom súd rozhoduje o žiadosti žalobkyne a predložených listín, nakoľko vo veci ide o návrhové konanie titulom žalobného návrhu žalobkyne preto táto je povinná znášať z toho plynúce súdne poplatky. Žalobkyňa ako už bolo uvedené je osobou, ktorá poberá vdovský a starobný dôchodok v celkovej sume 362,00 eur/mesačne, z predložených listín nevyplýva aby táto bola v hmotnej núdzi (bod 11 odôvodnenia), ani nepoberá dávku v hmotnej núdzi, pretože takáto listina súdu nebola predložená, súd z úradnej povinnosti nie je povinný vo veci oslovovať príslušný organ (napr. úrad práce, sociálnych vecí a rodiny) na uvedený stav, nakoľko ide o návrhové konanie a titulom uplatnenej žiadosti o priznanie oslobodenia súd rozhoduje iba na základe takto predložených listín. Súd v plnom rozsahu prihliadol na predloženú žiadosť, vyplnené

tlačivo, zmluvu o platení úhrady za sociálnu službu, ostatné náklady, toto zobral na vedomie, ako starostlivosť o žalobkyňu zo strany rodinných príslušníkov (napr. [REDACTED], čo je pozitívne a zodpovedá ustanoveniam zákona o rodine), avšak toto nevytvára podmienku na priznanie oslobodenia od súdneho poplatku za dovolanie z pohľadu citovanej právnej kvalifikácie a podmienok na strane žalobkyne, nakoľko táto súdu nepreukázala je že osobou v stave hmotnej núdze. Táto žije nad hranicou životného minima (bod 11 odôvodnenia), pričom tento stav je jednoznačný, nakoľko ide o návrhové konanie aj vedomosť žalobkyne, že s dovolaním sú spojené súdne poplatky. Bez povšimnutia nemôže zostať skutočnosť, že žalobkyňa bola a je v konaní zastúpená advokátom, pričom aj služby advokáta sú spoplatnené, ktoré taktiež znáša. Za danej situácie žalobkyňa spĺňa podmienku na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie, preto súdu nie je zrejмый dôvod tejto žiadosti o priznanie oslobodenia, nakoľko táto predtým žiadala oslobodenie od súdneho poplatku aj titulom podaného žalobného návrhu, pričom v jej prípade nedošlo k zhoršeniu životných podmienok na strane žalobkyne aby táto bola v stave hmotnej núdze i v čase prvotného rozhodovania mala príjem zo starobného dôchodku, na toto nemá vplyv ani skutočnosť, že je rozvedená - podľa žiadosti potvrdenia, podľa rozhodnutia Sociálnej poisťovne (ústredie) zo dňa 10.12. 2009. starobný dôchodok poberá v sume 295, eur. vdovský dôchodok v sume 15,80 eur. spolu 210.80 eur, (od posledného rozhodnutia sociálnej poisťovne došlo k úprave dôchodku smerom nahor). Tieto pomery nepreukázala ani teraz podanou žiadosťou, podľa § 254 CSP súd vo veci opakovane rozhoduje o žiadosti žalobkyne spôsobom ako je vyššie uvedené, citované ustanovenie vychádza zo zásady súd na návrh prizná oslobodenie od súdneho poplatku ak to odôvodňujú pomery strany.

15) Z doterajšieho konania o žiadosti žalobkyne súd prvej inštancie oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie nepriznal, pretože táto nie je osobou, ktorá žije pod hranicou životného minima, teda ako spoločensky uznanú minimálnu hranicu príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze, ďalej táto nie je ani poberateľom dávky v hmotnej núdzi, teda nie je osobou odkázanou na dávku, žije nad hranicou životného minima, pretože je poberateľkou starobného a vdovského dôchodku (bod 5 odôvodnenia). Teda v predmete veci samotný zdroj príjmu na strane žalobkyne nevytvára stav hmotnej núdze, táto má dostatočný príjem pre svoju osobu, ktorý je nad hranicou spoločensky

uznanej minimálnej hranice príjmov. Z obsahu spisu je zrejmé, že predmet sporu tvorí žaloba o určenie vlastníckeho práva, v danom prípade dovolacie konanie, pričom žalobkyňou uvedené skutočnosti v žiadosti majú takúto výpovednú hodnotu, táto má zdroj príjmu na zaplatenie súdneho poplatku, preto súd prvej inštancie rozhodol ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

16) Bez povšimnutia nemôže zostať skutočnosť, že žalobkyňa nie je ani osobou, ktorej bol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa osobitného predpisu, teda nie je osobou v materiálnej núdzi.

17) Súdny poplatok predstavuje sumu 199,00 eura, podľa zákona číslo 71/1992 Zb., o súdnych poplatkoch. Výške poplatku zároveň zodpovedá výška uplatneného práva z dovolacieho konania.“

30. Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že okresný súd svoje rozhodnutie primerane odôvodnil, pričom v zásade vysvetlil, na akých skutočnostiach založil svoj záver o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Je pravdou, že z citovaného § 254 ods. 1 CSP nevyplýva, že podmienkou oslobodenia od súdneho poplatku je, aby sa osoba žiadajúca o oslobodenie nachádzala v hmotnej núdzi. Na druhej strane je však potrebné uviesť, že všeobecná formulácia § 254 ods. 1 CSP ponecháva súdu pomerne široký priestor na uváženie, či zistené osobné a majetkové pomery umožňujú strane v konaní poplatok zaplatiť, a teda či tu je alebo nie je dôvod na oslobodenie od súdneho poplatku. Pokiaľ si v rámci diskrecie okresný súd zvolil ako jeden z referenčných rámcov hodnotenia pomerov strany žiadajúcej o oslobodenie od súdneho poplatku stav, ktorý je v osobitných predpisoch označovaný ako hmotná núdza, nie je možné bez ďalšieho konštatovať, že sa jedná o exces predstavujúci extrémne vybočenie zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov v obdobných veciach, ani o exces majúci, aj s ohľadom na výšku uloženej poplatkovej povinnosti (199 €), ústavno-právny rozmer. Z odôvodnenia namietaného uznesenia je zrejmé, že hoci sa okresný súd odvoláva na absenciu stavu „hmotnej núdze“ u sťažovateľky, jeho celkové hodnotenie vychádza výlučne a v plnej miere z podkladov predložených sťažovateľkou. Dôvodom zamietnutia žiadosti teda nie je skutočnosť, že sťažovateľka nie je poberateľkou pomoci v hmotnej núdzi podľa zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov

v znení neskorších predpisov, ale to, že podľa názoru okresného súdu celkové pomery sťažovateľky zistené z ňou predložených podkladov oslobodenie od súdneho poplatku neodôvodňujú. Pokiaľ sťažovateľka namieta, že okresný súd zohľadnil pri celkovom hodnotení jej pomerov aj skutočnosť, že je v konaní zastúpená advokátskou kanceláriou, ústavný súd konštatuje, že táto skutočnosť nebola sama osebe tou okolnosťou, ktorá viedla okresný súd k danému rozhodnutiu, ale iba jednou z viacerých, na ktoré pri rozhodovaní prihliadal, čo platí aj vo vzťahu k okresným súdom zohľadňovanej pomoci zo strany príbuzných sťažovateľky.

31. Rozhodnutie okresného súdu tak podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Spôsob posúdenia (ne)naplnenia predpokladov pre oslobodenie od súdnych poplatkov sa ústavnému súdu javí ako danej situácii primeraný. Okrem toho ústavný súd poznamenáva, že v danom prípade ide o rozhodnutie, ktoré aj z hľadiska intenzity zásahu do majetkovej sféry sťažovateľky (súdny poplatok v sume 199 €) nemožno hodnotiť ako popretie princípu všeobecnej spravodlivosti, ktorý by mal za následok ňou tvrdený zásah do jej práva na prístup k súdu. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že ako zistil dopytom na Najvyššom súde Slovenskej republiky, konanie vo veci dovolania sťažovateľky prebieha, a to pod sp. zn. 7 Cdo 210/2017, a teda namietané uznesenie okresného súdu sťažovateľke nepredstavovalo pre ňu takú prekážku, ktorá by jej zabránila domáhať sa ochrany svojich práv prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku.

32. Skutočnosť, že rozhodnutie okresného súdu sa nezhoduje s predstavou sťažovateľky, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok.

33. Na základe týchto skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

34. Pretože ústavný súd sťažnosť odmietol v celom rozsahu, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uvedenými požiadavkami sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2018